

SKUTEČNÝ CÍL ITALSKÉ KAMPANĚ

ITALIE nezapomíná, že vyhlášením války Rakousku postavila se proti jednomu ze svých úhlavních nepřítelů, který kladl pravé balvany v cestu snaze po její sjednocení a který uprál jí právo na dokončení tohoto díla trváním na nárocích na její italská území. Itálie také nezapomíná na to, že tento nepřítel je pomstychtivý a nikdy neodpouští. Z toho důvodu je v její zájmu, aby Rakousko vyšlo z této války co nejméně pošramoceno, aby nemohlo pomýšlet na takovou pomstu. Neboť Rakousko, kdyby z této války vyšlo posíleno, odplatilo by Itálii.

Uvážíme-li že Itálii ze všech spojenců nejvíce musí záležeti na pokoření Rakouska, snadno pochopíme, že Terst a Trident, třebaže jsou důležitými městy a tvoří hlavní část italských požadavků, nemohou být jedinými cíli italské kampaně. Itálie vyhlásila Rakousku válku, poněvadž chtěla získati krajiny, jichž jmenovaná města jsou středisky, ale dobře ví, že nebude moci složití ruce v klín, až těchto met svých dosáhne. Z toho důvodu italská kampaň v budoucnosti bude hrati mnohem důležitější úlohu. Již nyní, třebaže jejich postup — následkem obtížného terénu — je pomalý, není kampaní podružnou nebo postranní. A její důležitost bude vzrůstat, jakmile horská hradba, která odděluje Itálii od planin rakouských, bude překročena.

Ovšem, hlavní zájem válečný nadále bude se soustřeďovati na operace na západní frontě, na kterých i naše armády v nedaleké budoucnosti budou se podílet. Ale, dle náhledu vojenských odborníků, možnosti italské kampaně byly silně podceňovány spojnici a nejsou doposud dostatečně oceňovány v Americe. Spojené Státy ostatně nejsou ve válce s Rakouskem, ale nesmí být zapomenuto, že poskožením Rakouska poskožuje se současně Německo, které v duální monarchii má svého nejobtížnějšího a nejdůležitějšího spojence. Může být řečeno, že Německo je Rakouskem a Rakousko Německem, pokud války se týče. Itálové mají za to, že rozhodná rána v této válce může být zasažena porážkou Rakouska a toho dá se docílití proražením si cesty skrze neschůdné Alpy, které oddělují italské území od rakouského.

Jak svrchu podotčeno, Itálie má zájem na zrcení Rakouska více, než kterákoli jiná ze zemí spojenců. Ale Itálie současně ponkazuje na to, že Rakousko je slabým bodem teutonické aliance, jakousi Achilovou patou Německa. Prohláší, že Rakousko denně stává se slabším a znamená denně větší břemeno pro Německo, na které je odkázáno pro pomoc. Kdyby Rakousko odstraněno bylo jako válečný činitel, i jenom do té míry jako Rusko, přinutilo by to Německo více k povolnosti, než úderů vojska spojenců na západní frontě.

Itálii nejedná se tudíž jenom o zabrání Tridenta a Istrii. Po získání těchto území nemá v úmyslu složit ruce v klín a vyčkávati, až spojení dokončí válku na jiných jevištích válečných. Itálie nalézá se ve válce až do vítězného zakončení. A její kampaň proti Terstu, získání jehož je touhou každého italského srdce, je podružnou proti všeobecné kampani za odstranění Rakouska jako válečného činitele. Itálové prohláší, že jsou schopni toho docílití, jestliže se jim dostane dostatečné pomoci — ne v mužstvu, kterého mají dostatek — ale v střelivu. Jejich kampaň, řízená pozoruhodným stratégem, generálem Cadornou, je v plném souladu s válečnými plány válečné rady spojenců a od oslabení Ruska má značně větší důležitost.

Skutečným cílem italské kampaně není Terst, ačkoliv italská vojska nyní věnují hlavní pozornost jeho získání. Cílem jejich je Lublaň — Bílá Lublaň, která je

bránou k postupu do planin Rakouska, kde není již oněch nepřekonatelných překážek horských velikánů, které je nutno nyní Itálům dobývat. Jestliže Lublaň bude dobytá, pak, dle náhledu italských stratégů, nejenom Terst, ale celé Přímoří, počítaje v to velkou námořní základnu rakouskou v Pulji, kde rakouské loďstvo je nyní shromážděno, a Rjeka, přístav na druhé straně poloostrova, padnou také. Jinými slovy, italské strategové mají za to, že Lublaň je klíčem, kterým otevřeny mohou být dveře tří velkých rakouských přístavů a ohrožena bude jejich kontrola, poněvadž spojení s celým dalmatským pobřežím bude přerušeno.

Jestliže pak nepřítel vytačen bude z pobřeží, ponorkové nebezpečí v Středozemním moři stane se podružnou otázkou. Ponorkové základny, které naléžají se na pobřeží Dalmacie, budou tímto způsobem odstraněny. Pohled na mapu přesvědčí nás o důležitosti Lublaně jako hlavní cesty k Terstu. Ale na první pohled nezdá se být jasným, proč zmocnění se Lublaně znamenalo by nutnost vyklizení Přímoří a ohrožení rakouské kontroly celého dalmatského pobřeží. Jsou přece jiné železnice a vojenské cesty, které vedou do Pulje a Rjeka, počítaje v to přímou linii z Budapešti. Proč tedy má takovou důležitost zmocnění se Lublaně?

Odpověď na tuto otázku nalezneme v studiu Napoleonových kampaní. Když Napoleon vydal se na dobývání Benátek, udeřil nejprve na Veronu, zmocnil se jí a odstranil nebezpečí pro svoji komunikaci. A dobývání Benátek po té bylo poměrně snadnou věcí. Když Napoleon vydal se proti Německu, postupoval skrze Rakousko. Do Rakouska pak vydal se skrze Itálii. Napoleon prohlásil, že cesta do Německa vede skrze Itálii a že klíčem do Rakouska je Lublaň. Když Napoleon zmocnil se Lublaně, Rakousko bylo poraženo. A toto pravidlo platí do dnešního dne. Až Itálie zmocní se Lublaně, bude mít před sebou poražené Rakousko.

Jsou ovšem jiné cesty a jiné železnice do Pulje, Terstu a Rjeka, než ony z Lublaně. Ale komunikace od Lublaně je nejdůležitější a přerážení její bude nejmohutnější ranou pro rakouské armády. Od Lublaně směrem jižním je terén příznivější pro útoky italského vojska, než v kterémkoliv jiném směru. Lublaň je zároveň též branou k Uhersku.

Italská kampaň založena je na plánech Napoleonových, ale v mnohém tyto překonává. Boje až doposud se odehrávají na výšinách. Rakousko mělo většinou ve své moci tuto vysokou pádn. Itálové měli planiny. Nejvyšší hora a nejsilnější opevněné body nalézaly se nedaleko italského území. Rakousko je považováno za nedobytné. Horské průsmyky v Tridentu jsou skutečně nepřekročitelné, leč by Rakousko bylo úplně poraženo. Itálie v těchto místech vede více obrannou než útočnou kampaň.

Ale na frontě východní od řeky Soči Itálové docílili v poslední době řady pozoruhodných vítězství, která ještě před několika měsíci se zdála holou nemožností. Itálové dobyli horských velikánů a odrážejí vytrvale rakouské protitoky. Překlenuli horské úžlabiny a dostali se na sousední vrchy, přes to, že hrozil jim vředečný oheň nepřátelského dělostřelctva. Vykonalí divy s ohledem na zřízení komunikačních linií pro dopravu zásob a střeliva. Jejich hlavní ofenziva trvala pětadvacet dní, tak že Rakusané byli vyčerpáni z svého střeliva.

A dnes Itálové mají ve své moci San Gabriele, kterážto posíle může být nazvána Gibraltarlem Julianských Alp. Jenom San Deniele zbývá z řady pahorků, které Rakousko opevňovalo po půl století jak svoji první a nejsilnější linií obrannou, která měla bý-

Francouzský senátor Bienyenne Martin, přítel českého národa, jenž ve francouzském senátu hájí stále a věrně zájmy našeho národa a jenž vymohl ve Francii našim krajanům uznání za spřátelený národ.

ti ochranou proti vpádu. Dále na jih pak Itálové prorážejí si cestu skrze Hermada, baštu, chrámícel Terst samotný.

Cesta k Lublaně není snadnou, neboť planiny následovány jsou tu pohořími. Pětadvacet mil terénu je nutno překonat. Postup italského vojska byl sedm nebo osm mil doposud, ačkoliv jedná se o mnoho mil, uvážíme-li, že bylo nutno šplhat se po horách a horských svazích. Ale Itálové zmocnili se již největších pahorků a naléžají se na pozicích, vědodících oněm, které jsou v moci nenáviděných Rakusanů. Provedli již největší část svého úkolu. Výhodou naléžají se nyní na jejich straně, ježto mají ve své moci pahorky, z nichž soustřediti mohou dělostřelecký oheň na posíle nepřítelů.

Bude to trvati ještě celý týden, než Itálové budou schopni náležitě využítkovati těchto svých výhod. Ale bojují nyní s výšín dolů a nikoliv od níž nahoru. A okolnost tato již nyní působí rakouským velitelům neklidné chvění, neboť ztráty rakouského vojska jsou denně větší. Konservativní odhady praví, že italská ofenziva stála Rakusané kolem 200,000 mužů.

Itálie má mužstva dostatek. S ohledem na svoje zvláštní zeměpisné postavení nebyla však schopna jich plně využítkovati. Odhaduje se, že udržuje kolem mili-

onu a půl rakouských vojáků na své frontě. Ale jakmile se Itálii podaří překonat neobtížnější terén, bude schopna použiti většího počtu mužstva v kampani proti Rakousku. Itálie potřebuje střeliva a válečného materiálu a nikoliv mužstva. Co bylo učiněno pro Itálii? Je dobře známo, že od ruské katastrofy získávala více střeliva, než kdykoliv před tím. A dostane se jí ho více v budoucnosti.

Vše Itálie je společnou věcí spojenců. Nejedná se dnes ani tolik o otázku střeliva jako o problém jeho dopravy. Itálie potřebuje lodí, které by toto střelivo jí přivezly. A těchto dopravních lodí jeví se velký nedostatek. Itálii dostalo se množství lodí, ale to jí nedostačuje. Itálie potřebuje více. Stejnou bolest mají i ostatní spojenci. A tak skutečným válečným problémem nyní je, jak čeliti ponorkovému nebezpečí. Bez většího počtu lodí je obtížným kolem opatřiti Itálii střelivo, kterého tato nutně potřebuje. Otázka tato vystupuje nyní tím důrazněji, neboť Itálie má za sebou největší úkol své kampaně. — "Dejte nám střelivo a ostatní materiál a my porazíme Rakousko a přiblížíme skončení války," praví italský velitel. Zdá se, že spojenci začínají se kloniti k náhledu, že tento předpoklad je oprávněným.

OSUD CAŘIHRADU.

Co stane se s Cařihradem po této válce, zvítězí-li spojení a budou-li diktovati podmínky míru? Demokratická vláda ruská prohlásila, že o toto město a Dardanelské úžiny, které byly tradiční touhou ruské říše za starého režimu, neusiluje. Lidé, kteří stojí dnes v čele ruské vlády, neuvědomili si doposud, jaký význam tyto vodní úžiny mají pro budoucí hospodářský vývoj Ruska. Snad ale ještě před skončením války dojde s Rusku k změně mínění. Ale kdyby nedošlo, co má se státi s Cařihradem a Dardanelami?

Cařihrad hrou osudu dostal se do rukou Turků. Ať kdokoliv bude vítězem v tomto zápasu, tolik je jisto, že dojde k změně jeho politického postavení. Zvítězí-li centrální mocnosti, Cařihrad osetne se úplně pod německým vlivem a bude tvořiti kapitolu německé rozpínivosti na blízkém východě. Bude Berlínem v malém vydán a střediskem další německé rozpínivosti. Cařihrad nalézá se na cestě z Evropy do Asie a tvoří klíč k Malé a Střední Asii. Zde v těchto územích leží zakopaně hřivny. Jsou to území nevyvinutého minerálního a zemědělského bohatství. Jsou to lidé, kteří jsou pohotovi pracovati na vývoji těchto zemí, budou-li zbaveni tureckého jha, které je dusilo a jakoukoliv práci jim znemožňovalo.

Cařihrad a Dardanely kontrolují výjezd z moře Černého, kolem něhož naléžají se kraje neobyčejně úrodné, dosti hospodářsky vyvinuté, které jsou schopny opatřovati světu velké množství životních potřeb. Jsou to velké olejové stádný. Z toho důvodu vodní tyto úžiny mohou otevřiti brány velkému obehodu. Stejně také možno ochromiti jimi obehodní činnost velké části území, jak přesvědčili jsme se právě v přítomné válce.

Rusko, jak už svrchu pověděno, odmítlo usilovati o toto město a tyto důležité vodní úžiny, přes to, že svobodný průjezd těmito úžinami znamená pro ně více, než pro kteroukoliv jinou národnost a přesto, že získání Cařihradu bylo jeho tužbou po staletí. Na koho tudíž má spadnout zodpovědnost spravování a ochráníení tohoto důležitého místa.

Doba, kdy neschopná turecká vláda mohla ve své moci míti kontrolu nad miliony obyvatel, které znásilňovala a masakrovala, již minuly. Balkánské národnosti ale považují se všeobecně za neschopné řídití osudy Cařihradu. Proto je navrhováno již nyní, aby utvořen byl malý neodvislý a povždy neutrální stát, jehož střediskem byl by Cařihrad a jenž spravován byl by mezinárodní komisí. Plukovník Theodore Roosevelt považoval by takové rozluštění otázky Cařihradu za nejvhodnější za daných okolností a stejně přimlouval se za takový plán sir Edwin Pears, jeden z nejlepších znalců tureckých věcí. Ovšem i takové rozluštění narazilo by na jisté obtíže, zvláště pokud týče se překonávání žárlivosti a intrik interesovaných národností.

Noel Buxton, který je dobře informovaným znalcem poměrů na blízkém východě, navrhuje, aby administrace Dardanel a Cařihradu svěřena byla Spojeným Státům. Spojené Státy, dle jeho náhledu, jsou schopny převzítí zodpovědnost za správu úžin, poněvadž nemají žádného politického a soukromého zájmu v těchto místech. Buxton prohláší, že Spojené Státy jistě vzaly by na sebe tuto zodpovědnost v přesvědčení, že tím konají mezinárodní velkomyslnost a že tím ve svém vlastním zájmu chrání budoucí mír světa.

Některá národnost anebo skupina národností musí přijmouti zodpovědnost za správu tohoto místa. Cařihrad nemůže a nesmí zůstatí kamenem úrazu na cestě světového míru a pokroku.

VYZVĚDAČI JSOU VE VŠECH ZEMÍCH.

Na jedné položce rozpočtu, který přijat byl v posledním zasedání kongresu, do značné míry může spočívatí úspěch našich vojen-

ských operací v zámoří. Je to povolání obnosu \$150,000 na odber tajné služby generálního štábu. Ještě to služba velice důležitá a spočívá na ní úspěch všech ofenziv. A přece ve válečných zprávách mluví se o této službě jenom málo.

Čteme sice o hrázích a olávané postupu, a ničivém bombardování a o útočích skrze dělá střel, ale málo čteme o skryté práci tajných agentů, na jejichž informacích často rozkazy pro útok jsou založeny. Nazýváme vzduchoplavce očima armády a to plným právem, neboť aviatikové snaží se vyzvědati sílu nepřítelů, jeho postavení a současně také řídi dělostřelecký oheň. Stejně platné služby armádám ale vykonává člověk, který leží tíse po celou noc na nějakém místě, odkudž možno činiti pozorování v nepřátelském táboře. Napíná sluch a snaží se vyslechnouti vše, co by mohlo míti nějakou cenu.

Tito muži často pod krytem noci doplžají se až k nepřátelským zákopům a naslouchají tomu, co vojáci si vypravují. Často v obyčejném hovoru vojáků může býti obsažena cenná informace. U aviatika jsou to hlavně oči, kterých je nutno užívatí, ale u těchto druhých zvědě je třeba hlavně uší. Oba ale mohou prokázati neocenitelné služby armádám. Ale armáda musí míti oči a uší nejenom na bitevní frontě, ale i za bitevními liniemi nepřítelů.

Je třeba jistých informací, kterých je možno získati jenom prostřednictvím zkušených a opatrných vyzvědačů, kteří jsou ochotní vystavit se velkému nebezpečí. A informace těchto vyzvědačů často mají velkou důležitost pro vojenské operace. Často takový schopný vyzvědač značným dílem přispěje k vítězství, ale nedostane se mu zaň veřejného uznání.

Velebíme odvážné aviatiky, chválíme křátečnost vojáků v poli a obratnost vůdčů. Ale vyzvědače nečeká žádné takové uznání. Je-li dopaden, jeho zaměstnavatel se jej odřekne a jeho nepřítelé ztrestají jej smrtí. Ale přes to, že s tímto povoláním je spojeno tak velké nebezpečí a provází jej takový nevděk, přece v každé době nalezneme se dostatek lidí, kteří vykonávají takovou práci. V práci vyzvědačské se pokračuje, poněvadž v ní musí býti pokračováno.

Každá armáda v každé válce měla své vlastní vyzvědače. V naší občanské válce, kdy vojska severu čelila vojskům jihu přes řeku, byli zvědové značně zaměstnáváni. Máme z té doby nespočetné množství povídek, které vypravují o příhodách odvážných vyzvědačů. Obdivujeme se dnes jejich statečnosti a odvaze. Snad o mnohých zvláště odvážných vyzvědačích z této války zvíme také, až válka bude skončena. Nyní není vhodná doba na upozorňování na jejich práci, která musí býti zachována v tajnosti.

My dobře víme, že Německo má svoje tajné agenty zede a taktéž i ve Francii a Anglii. Může býti jisti, že Anglie a Francie mají své vyzvědače za německými liniemi. Národnost, která nedovede si ostarati informace o tom, co děje v nepřátelském táboře, zve na sebe porážku.

Francouzská vláda před nedávnem oznámila, jak silná německá vojska čelí proti spojencům na západní frontě, jak mnoho je tu zavisí, jak jsou rozděleny a jaké měli Němci ztráty v posledních bojích. Tyto informace byly přijaty jako autentické a Německo nečinilo žádného pokusu, aby popřelo jejich pravdivost.

Počet zaměstnanců v této tajné službě není příliš veliký. Vydání na ni není také příliš velké. Ale tisíce dolarů vynaložených na tuto službu může zachovati miliony životů na bojištích.

Z rozumů kmotra z venkova. "Ne, stará, podívej se, co ten svět všechno vypekuluje! Já starý chlap, už viděl dost hodin: bicích s kulkačkou, hracích, ale hodiny, které by tančily, jsem dosud neviděl; a přece to tu v novínách černě na bílém: Levně dá vám taneční hodiny."

TELEGRAMS
"BEACON HOTEL"
TELEPHONE
149 Z HINDHEAD

THE BEACON HOTEL,
14/10 WINDHEAD,
SURREY.

Vážený Panové,
Srdcem Vám děkuji za čest kterou mně prokazujete zvláště mně Vaším vítáním v domě: doufám s Vámi, i naše úsilí nám přinese plně ovoce, na každý případ vítějně vytváříme a rodíme se!

oddoz. Vám
V. S. Masaryk

Odpověď prof. Masaryka na jeho jmenování čestným členem Sokola Komenského v Chicagu, s'řezného z jeho krajanů.